

«Conversa de cafè»

Ràdio Reus SER

Gener 1983

Publicada en el butlletí «Fil per randa», núm. 23,
editat per Òmnium Cultural Baix Camp, gener del 1983

Transcripció d'alguns dels fragments de l'entrevista realitzada pel presentador del programa «Conversa de cafè», el periodista Xavier Bas, a Andreu Sotorra, president de l'entitat Òmnium Cultural Baix Camp (període 1976 - 1986), amb la intervenció d'altres periodistes per antena com Enric Tricaz i Antonio Campos, a més de diversos oients per via telefònica. El programa «Conversa de cafè» s'emetia en directe tots els matins, a primera hora, des del saló del Cafè de Reus (una antiga merceria recuperada com a cafè) situat al carrer Fortuny, núm. 3, darrere de l'Ajuntament i a tocar de la Plaça del Mercadal. Els fragments extrets de l'enregistrament, que cal situar en el procés de recuperació cultural i lingüística després de la Dictadura, formen part d'una entrevista més extensa, en la primera part de la qual, es parlava del moment actual de l'entitat, de les seves activitats i del paper de les associacions inserides dins el context socio-cultural d'aquell moment.

Pregunta.- ¿S'ha detectat al Baix Camp, com s'ha dit en altres èpoques i indrets, alguna agressió a la llengua castellana?

Resposta.- Que se sàpiga no... És claríssim que si alguna agressió lingüística hi ha és encara a la llengua catalana. Només cal que sortim al carrer, que anem a la gran majoria d'espectacles, que obrim la televisió, que obrim la ràdio, que donem un cop d'ull als comerços... Ja em direu en tot cas quina és la llengua que rep alguna agressió encara en aquest moment. Em sembla que la normalització, la "normalització" a nivell oficial podríem dir que és encara la llengua espanyola. Em sembla que no hi ha cap motiu fonamental, per dir això.

Pregunta.- Al País Basc, als comerços i als aparadors, es van anar posant uns cartells amb frases i paraules en la llengua pròpia per anar aprenent-les. ¿S'ha fet res d'això, aquí?

Resposta.- Bé, de fet això no és una responsabilitat de la nostra entitat. Una cosa és la nostra col·laboració, si cal, amb el govern. Però és cert que el procés de normalització lingüística i cultural correspon a ser gestionat directament des del govern. Crec que a Barcelona, per exemple, s'han inserit en els bitllets de metro i de l'autobús frases i paraules per donar a conèixer. Però això són, sense voler ser derrotista, petiteses, petiteses que ajuden però, en el fons, petiteses. Necessitem una autèntica decisió si volem salvar encara, no ja la nostra llengua, sinó la nostra manera de ser. Una autèntica decisió vol dir uns mitjans de comunicació fortíssims, un ús habitual, que promoció d'una manera "normal" el català. No posem només la llengua i la cultura a les escoles, als instituts o a les universitats perquè potser

que se'ns hi quedi tancada, que sigui embalum de biblioteca i prou. Cal que la nostra cultura sigui al carrer, que el nostre país sigui al carrer.

Pregunta.- (*una oient*) Si vostès volen promocionar tant el català, ¿com és que els llibres d'institut de català són tan cars? Haurien de donar facilitats. Hi ha nens intel·ligents en totes les altres matèries i, en canvi, el català els costa molt d'entrar...

Resposta.- Miri, senyora, em sembla que de totes les matèries que ens veiem obligats a dominar la humanitat, les llengües són una de les més senzilles. Sí que a vegades un planteig determinat d'estudis fa que una llengua o una matèria sigui més difícil que una altra. Pel que fa als preus, li puc dir que actualment podem llegir magnífiques traduccions de l'anglès, de l'alemany, del castellà per 250 o 300 pessetes. La nostra exposició de material demostra com un text de català té un preu semblant a un altre llibre de text d'una altra matèria...

Pregunta.- (*una oient*) Trobo interessant tot el que es diu i sóc mare de tres nens que quan van començar a escola es van trobar amb el castellà i no van tenir cap dificultat a aprendre'l tot i que a casa tot es fa en català. Ara ja fan escola catalana. I també han començat a aprendre altres llengües. Puc dir que els llibres que els hem comprat d'anglès tenen gairebé el mateix preu que els de català.

Pregunta.- (*una oient*) Jo sóc catalana-catalana. I voldria dir que les emissores podrien, ni que fos per respecte, parlar i donar cultura en català. Perquè hi ha senyors que parlen molt bé altres llengües, el francès, l'anglès, l'alemany, el rus... i quan arriben al català... això fa riure! Es podrien esforçar. Jo no tinc una gran cultura però m'esforço. Doncs, molt més ells si són professionals...

Resposta.- Senyora, la felicito perquè ens ha de fer molt contents de comprovar com hi ha persones que es preocupen de les nostres coses. És ben cert que les emissores del país emeten un mínim d'hores en català. Però també sovint es veu una voluntat d'incrementar els seus espais en aquest sentit. Quant a la parla dels locutors, hauríem d'intentar de no retreure'ls-ho si a hores d'ara encara no ho fan prou bé del tot. En tot cas, cal que els estimulem i que els ajudem perquè continuïn fent ràdio en català com millor sàpiguen. Pensem que si mai apareix alguna paraula no prou bona, tot és conseqüència de la situació político-cultural que hem viscut i vivim. La llengua catalana ha estat durant molts anys una llengua, podríem dir, d'"ús intern". Però continuem essent-hi. La continuem parlant. Jo hi estic parlant en aquest moment, vostè hi parla. Els oients ens escolten i ens entenen. Polir-la és una cosa que anirà venint amb el temps. Amb una bona escola, amb un bon ensenyament i, sobretot, amb un bon ús de la llengua, d'un ús i d'una evolució constant que la faci, viva, útil i actual.
